СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 120. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 25. мая 1926.

VOL. XXXIV. No. 120. Jersey City, N. J., Tuesday, May 25. 1926. THREE CENTS

ПРОТЕСТИ ПРОТИ КУЛИДЖОВОГО ПРИКАЗУ НЕ ВТИХАЮТЬ

ВАШИНГТОН, 22. мая. — Приказ президента Кулиджа про виконуванне прогибіції, на основі котрого федеральний уряд мавби право наймати собі для виконування прогибіції урядників стейтів, міст і повітів, що далі викликує більшу бурю.

Наперед у самому конґресі проти приказу повстає що раз більше конґресменів. Се сильно відбилося на прогибіційнім законодавстві; через сей крок здержано покищо голосованне над проектами, предложеними прихильниками прогибіції для скіплення її.

Відтак пішли протести з усіх сторін краю. Богато протестів приходить з рядів самої републиканської партії. Провідники побоюються, що приказ сильно ослабить популярність републиканців і президента.

Щоби вирішити питанне, чи приказ годиться з американською конституцією, уряд буде наперед пробувати виконувати приказ президента в Каліфорнії, і там, коли треба, обороняти його в суді.

НОВА НЕВДАЧА ПРОВОДУ РЕПУБЛИКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ.

ВАШИНГТОН, 22. мая. — При правиборах в стейті Ореґоні, що відбулися при кінці минувшого тижня, знова програв прихильник президента Кулиджа та теперішнього проводу републиканської партії. Сенатор Роберт Станфілд виказався саме незвичайно малим числом голосів.

СКАНДАЛЬНЕ НАДУЖИВАННЄ ВІЙСКА.

ГВАЙТ ПЛЕЙНС, Ню Йорк, 22. мая. — В сьому місті святковано нині 150-у річницю битви в Гвайт Плейнс, що розігралася тут підчас американської революційної боротьби. Головною частю свята було наслідованне історичної битви, яку мали відограти перебрані федеральні жовніри. На свято приїхала з околиці величезна маса публики .На свою велику несподіванку гості переконалися, що головним товчком паради був не патріотизм, але продажа лотів. Ціле свято й відбулося не на місци історичної битви, але там, де земельним спекулянтам було треба стягнути публику.

ПІДПРИЄМСТВО ПОЗИВАЄ БАНК О 15 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ ВІДШКОДОВАННЯ.

БОСТОН, 22. мая. — Підприємство Метелз енд Комерс Корпорейшен внесло в місцевому федеральному суді позов проти Ферст Нешенел Бенк оф Бостон за відшкодованне в сумі 15 міліонів долярів за те, що банк, позичивши гроші підприємству, опісля примусив підприємство віддати свій маеток банкови за довги.

Процес викликає велику сензацію, бо поступок банку, як кажуть, не такий відорваний факт, але случається часто.

АРЕШТ ЕПИСКОПА В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО, 22. мая. — В мексиканськім стейті Гуехутля арештовано римо-католицького епископа Хосе Сарате та відставлено до міста Пачуки на суд за державну зраду.

Федеральний мексиканський уряд видав приказ, що протестантські провідники мають виконати конституційні постанови про віроісповідання, себто нанимати до религійної пропаганди лишень мексиканських горожан. Уряд грозить, що він буде депортувати всіх проповідників, які не є мексиканськими горожанами.

МЕЖИНАРОДНА ПОЛІЦІЯ ЛОВИТЬ ПОЧТОВИХ ЗЛОДІЇВ.

НЮ ЙОРК, 22. мая. — На корабли Джорджі Вашинґтоні, що належить до Юнайтид Стейтс Лайнс, приїхала сюди ціла громада поліційних аґентів, які шукають за злодіями, які займаються крадіжжю почтових пересилок на кораблях. Аґенти, межи якими є кромі американських ще аґенти німецькі й анґлійські, зловили на сьому кораблі двох злодіїв, з котрих один їхав на кораблі без відома заряду, а другий служив яко корабельний огневий сторож.

НАРУШЕННЄ ГРОБУ.

СИРАКЮЗ, 20. мая. — 15-літна школярка, переходячи навправець через цвинтар Св. Аґнешки в сьому місті, побачила вистаючу споза одного гробу голу ногу. Заалярмована поліція переконалася, що хтось справді виняв тіло пані Марії Муні Мерфі, яке було поховане всего 3 дні передтим. Поліція почала сейчас слідити за виновником, якого вона з гори підозрівала о якесь умове збоченнє.

Тої самої ночи на цвинтар зайшов 19-літний Френклин Ален. Арештований поліцією, він не міг дати ніякої розумної причини до свого побуту на цвинтари в таку пору. Поліційні детективи, виходячи з відомого спостереження, що злочинці часто приходять на місце свого злочину, стали його допитувати і, як каже поліція, Ален остаточно признався, що се він роскопав гріб та добув з нього тіло. Мав він сказати, що роскопав гріб пані Мерфі через похибку, думавши роскопати гріб одної знакомої, яка померла перед роком, а яку він хотів забрати з цвинтаря, бо там вона не зможе спочивати в спокою. Він узяв був тіло на плечі та пустився з ним з цвинтаря, але тут хтось його сполошив; він кинув тіло, і втік.

На другий день Ален заявив, що він зробив сі всі зізнання проти себе під натиском поліційних допитів.

ВИБУХ НА ФЕДЕРАЛЬНІМ КОРАБЛИ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 22. мая. — На сталевім яхті „Паркер Раніон", що належить до федерального департаменту торговлі, вибух збірник ґазоліни. Наслідком вибуху один чоловік погиб на місци, а двох других находиться в критичному стані.

АФЕРА ПОЛЬСЬКОГО ЛІКАРЯ В ТЕРНОПОЛІ.

В Тернополі лікарює д-р Юзеф Шельонґ, чоловік хапчивий на гроші і з цеї причини не оглядаючийся зовсім на .ніяку лікарську і людську етику. На нещастя є він судовим лікарем і з його функцій як судового лікаря люде про нього розказують якнайгірше. Гроші у нього то все. Та носив вовк, понесли і вовка. Перед кількома місяцями прийшла до нього за лікарською порадою одна дівчина з Білої, якій дав якесь средство на сон і у цьому сні надуживі її тілесно. Коли дівчина з цеї причини знайшлася у відмінному стані і з матерю прийшла до нього, щоби її ратував з нещастя, він дав їй 10 золотих (сам він є великим богачем) і порадив їй іти до повитухи на Загробелю, щоби вона зробила недозволену операцію. Так і сталося. По операції однак дівчина тяжко занедужала, справа вийшла на яву, зїхала судово-лікарська комісія, перед котрою дівчина і її матір розповіли все. На внесення прокуратури арештовано повитуху за злочин зігнання плоду з § 145 з. к., а проти д-ра Шельонґа розпочато карно-судове слідство за злочин знасилування з § 125 з. к. і співвини у злочині зігнання плоду з § 145 з. к., оставляючи його на волі, хоч тут належало би пристосувати до нього примусовий слідчий арешт з § 180 уст. 2 проц. кар. зогляду на висоту належної йому кари (від 10 до 20 літ тяжкої вязниці). Афера викликала загальне обурення на д-ра Шельонґа і всі бажають, щоби супроти нього примінено закон якнайстрогіще.

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ У. П. Т.

Надзвичайні Загальні Збори У. П. Т. відбулися в неділю 4. м. м. у Львові.

Збори скликано для вирішення цілого ряду пекучих справ нашого приватнього шкільництва.

Вирішено м. и. справу зміни статута. Для більшої працездатности Гол. Управи Т-ва зменшено число членів Гол. Управи з 24. на 18. Крім того привернено статутові право послугуватись У. П. Т. також назвою „Рідна Школа", та переведено ряд формальних статутових змін, яких домагалася польська влада.

Збори приняли рівнож до відома резиґнацію з головства У. П. Т. дир. Б. Янова, який уступив по причині надірваного здоровля. На його місце вибрано головою УПТ. проф. .О. Терлецького.

Збори відбулися при великій участи львівських та провінціональних делеґатів.

СТРАВИ, ЩО СКРІПЛЯЮТЬ ПАМЯТЬ.

Як то давнійше силу памяти вважали більше або менше залежною від відживлювання, пізнаємо з книжки штрасбурського лікаря Лаврентія Фріза п. з. „Короткий огляд, як то чудово можна скріпити память". Книжка появилась 1523. року. Д-р Фріз присвячує цілий розділ впливови страв на память і дає там слідуючі дивні поради: „Для памяти пожиточними є курки, каплуни, дрібні птахи, молоді когути, печені але не смажені. За те дуже шкідне для памяти є овече й бараняче мясо. Не їсти також страв, що здувають. Добрі є свіжі курячі яйця, смажені але не печені! Всі риби є шкідливі, менше шкідні є риби з жерельної води. З овочів можна їсти пахучі яблока, айву й лískові горіхи. З напитків поручається добре червоне вино, вміру пити його". Певно, що при таких „памятевих стравах" може собі добре жити, самособою, кого на таке стати.

В ЕВРОПЕЙСЬКІЙ РОСІЇ ЖИВЕ ЩЕ НАРІД ЯК ДИКИЙ.

В середині, в серці Росії давнійше замешкували Пермці цілу пермську околицю, а тепер живуть уже лише над берегом ріки Івни. Пермяки від початку людської культури до нині задержали свої первісні прикмети. Мають ще прилади в формі камяної доби. У них найдено памятки з бронзової й залізної доби. Пермці, племя, що ще в предавній добі мало високу культуру, є в останній стадії життя. Остало їх уже небагато, але й ті небаром зникнуть із лиця землі. Хоч колись мали високу — відносно — культуру, то противно тепер, просто здичіли, набрали грубого виразу лиця. Вони ще не пережили камяної, бронзової й залізної доби, а доля їх запечатана, тяжко, щоби пережили 20-те століття. Тепер є що найбільше 150 тисяч Пермяків, а що року їх менше, наслідком алькоголю, недуг і тому, що окружені висшою культурою.

МЕРЛЕЦЬ, ЩО БУДИТЬСЯ, КОЛИ ГОЛЯР У ОСТАННЄ ГОЛИТЬ ЙОГО.

В невеличкому селі недалеко міста Альборґа (в Данії) помер селянин Нільс. Подружє життя його було дуже бурливе. Жінка перед маєстатом смерти призабула на всі невзгодини й постановила поховати чоловіка, як ялося. Прикликали голяра, щоби обголив ще перед похороном в останнє її небіщика. Данський голяр ставився на час і зараз взявся до роботи. Та ще й добре не обголив мерця, як цей отворив очі, пчихнув і пробудився з позірної смерти. Голяр на пів живий з жаху втік із хати. Таке пишуть данські ґазети.

РЕКОРД ТАНЦЮ.

Французький синдикат учителів танцю проголосив світовим майстром одного зі своїх членів, на тій підставі, що він танцював без упину 147 годин.

АЛЄКСІНСЬКИЙ В РУМУНИ ПОШИВСЯ.

Голосний колись соціял-демократичний посол до російської Державної Думи, Алексінський, співробітник українського соц. дем. журналу „Дзвін", що виходив перед війною у Київі, ставши з вибухом війни на оборонческу позицію, почав виявляти те своє „оборончество" з початку тим, що зайнявся літературною денунціяцією українського руху, з осібна Союза Визволення України, а відтак протягом дванайцяти літ брався за всякі инші темні і брудні справи, аж врешті запродався Румунам і жирується тепер оборонцем Бесарабії проти радянського імперіялізму.

РОЗВИТОК МИСТЕЦТВА.

Тепер на Україні є 10 великих державних українських театрів. у Харкові, в Київі, Одесі, Донбасі, Винниці, Чернигові та Катеринославі. На черзі стоїть орґанізація двох великих укр. оперних театрів — у Київі і Одесі та театру сатири в Харкові. Недавно відбудований одеський оперний театр, один із найкращих в Европі, використають під велике українське оперне підприємство. Утворено рівнож державну капелю Кобзарів. Крім того велику культурну роботу, що до зберігання та популяризації української народньої пісні проводять державні хори: „Капеля", „Рух" і „Хор" ім. Леонтовича". Цього року кращі українські театри зроблять ґастрольні подорожі до Білорусі, Ленінґраду, Москви і на Кубань. Намічено орґанізувати українську фільгармонію. Основним завданням українського мистецтва зараз є розвивати взаїмний обмін театральними силами та досягненнями між Україною, Европою та Америкою. Цього року український уряд більше ніж потроїв свої асиґнування на українську театральну справу. Асиґнування ці перевисшають 800,000 карб. На той рік практично поставлять справу з утворенням селянського театру на Україні.

ТАКОЖ ДОБИЧА.

На зупинці Вістова, біля Калуша, якісь злодії дали фальшиві знаки поїздові, який зупинився. Коли машиніст розяснював з будником у чому річ, злодії розбили в будці підручну касу і втікли з добичею... 30-ма золотими і 50 білетами.

ДОВЖИНА КИТІВ.

Як звісно, кит то найбільший із ссавців. Та деяким цього мало і перебільшують ще його величину. В дійсности найбільший кит, якого сполювали, був довгий на 26 метрів. То було на західному побережу Нової Зеляндії. З 26 китів, яких убили 1903 року, лише шість було довгих на 22 метри.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПІЛСУДСКІ ПЕВНИЙ СВОЄЇ ПОБІДИ

ВАРШАВА, 23. мая. — Пілсудскі вертає поволи до здоровля і береться до переведення дальших плянів.

Одним з перших його урядових кроків було усунення директора кадетської Академії, яка була льояльною для старого уряду.

На запит кореспондентів, що він задумує робити, Пілсудскі заявив, що він має богато плянів в голові, але жде з ними до слушного часу.

ХТО БУДЕ НОВИМ ПРЕЗИДЕНТОМ ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 23. мая. — Пілсудскі має запевнену більшість при евентуальнім виборі на президета Польщі, бо контролює в Національнім Зібранню 70% всіх голосів.

Праві партії не уявляють собою такої сили, як заповідали їх виступи та заяви. Ґенерал Галлер притих і не чути про ніяку акцію з його боку.

Значить, що й при виборах на президента вони не відіграють властивої ролі. Пілсудскі вийде президентом, або як схоче піти на компроміс з правими згодиться на кандидатуру другої особи, яка одначе буде його здеклярованим прихильником.

ЦЕНЗУРА В ПОЛЬЩІ ТРЕВАЄ ДАЛІ.

ВАРШАВА, 23. мая. — В Польщі заведено таку остру цензуру на письма і телеґрами, що годі передати правдиві відомости за границю про те, що там властиво діється. Всі заграничні кореспонденти дуже на те нарікають.

Доперва сегодня можна було вислати обширнійші звідомлення прямо з Варшави.

ФРАНЦУЗИ ЗДОБУЛИ СТОЛИЦЮ РИФІВ.

ПАРИЖ, 23. мая. — Перша частина великої французької офензиви закінчилася сегодня заняттем Тарґісту, столиці Рифів. Кілька рифських племен піддалося і зложило зброю.

З північних племен одно тільки Бені Зеруаль атакує Французів як день так ніч далі і веде дальшу боротьбу. Племя те відоме з давних часів як найбільш завзяте та войовниче. Є воно горячим сторонником Абд-ель-Кріма, який скрився тепер з родиною в північних горах, де пробуває рівнож і його головний штаб.

ВІДГОМІН ҐЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ.

ЛОНДОН, 23. мая. — А. Кук, секретар федерації майнерів, закинув лідерам юнії зраду робітничих інтересів, бо вони мали погодитися з знижкою робітничої платні. За бесіди Мек Доналда, бувшого премієра, як і за бесіди Томаса будуть колись робітники зі встиду паленіти. Їм то треба, по словам Кука, приписати відкликаннє ґенерального страйку. Вони то обманули робітників, коли заявляли, що правительство прийняло пропозиції Самуеля, що показалося неправдивим.

Майнери ніколи не надіялися, що юнія їх зрадить і відкличе ґенеральний страйк.

НАЙБІЛЬША СЕНЗАЦІЯ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 23. мая. — Французький премієр Бріянд, що має тепер 65 літ і був досі 10 разів премієром і стільки само разів міністром заграничних справ, а заразом завзятим „парубком", хоче женитися.

Та поголоска, що походить від одного з приятелів Бріянда, облетіла цілий Париж та стала сензацією цілої французької преси.

Бріянд займав всегда високі суспільні становища і зі всім давав собі раду, а найбільший клопіт мав тоді, коли давав офіціяльні і приватні приняття, бо не мав господині дому.

БРАК СЛУЖНИЦЬ В ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 23. мая. — В Парижі відчувають подібно як і в Америці великий брак домової служби.

Богато господинь порадило собі в той спосіб, що внесли просьбу до сирітського департаменту, щоби їм дали до послуги дівчата з сиротинців з тим обовязком, що вони підовчуть їх домашнього господарства.

ЕРРІО СТАНЕ ПРЕМІЄРОМ.

ПАРИЖ, 23. мая. — Слідуючий тиждень потягне за собою по всякій правдоподібности упадок кабінету Бріянда, який не в силі привести Францію до валютової рівноваги.

Наслідником Бріянда буде Еріо, оскільки парлямент згодиться дати йому свого рода фінансову диктатуру.

В СОВІТСЬКІ РАЮ ЗАПИВАЮТЬСЯ.

МОСКВА, 23. мая. — В московській пресі почалася кампанія проти водки.

Статистика виказує, що продукдивність праці робітника зменшилася на протязі року 10%. По кождім дни виплати не приходить на другий день 25% робітників до роботи. Причина тому — пиянство.

Пропонують, щоби викидати з роботи всіх робітників, що не приходять до роботи через три дні з ряду, або через 6 день на місяць. Инакше не буде ладу в індустрії, бо вона буде хромати.

Пиянство поширилося, коли дозволили на 40 процентову водку.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХОЧУТЬ ПОГОДИТИ ПРАЦЮ З КАПІТАЛОМ

Як далеко сягає тільки память писаної історії людства так далеко сягає наша память про поневолення і визиск одних другими. Це ще не значить, що той довгий час чи там історична традиція дали санкцію на те, що такі відносини вічні. Що все мусить бути одна кляса працюючих і визискуваних, а друга посідаючих.

Навпаки. На протязі цілої історії людства йде боротьба о вирівнання ріжниць між працею а капіталом. Нарочно уживаємо тої новітньої назви, щоби було ясним те, о що нам тут ходить. Боротьбу ту вели плебеї в Римі проти патриціїв ще тому дві тисячі літ взад, коли зробили сецесію на т. зв. святу гору, боротьбу ту ведуть в теперішнім часі анґлійські майнери, що вийшли на страйк, або пасейські ткацькі робітники, що рівнож страйкують, щоби добитися кращих умовин праці.

І тепер у всіх краях і у всіх народів ломлять собі голови над тим, щоби знайти розвязку робітничої квестії, щоби погодити інтерес робітників і фабрикантів, щоби знайти розвязку проблеми взаїмовідносин між капіталом а працею. Хотіли розвязати її большевики та пішли сліпо за марксівською наукою та допровадили її малощо не до абсурду, бо осягнули якраз те, що комунізм, хоч як він на око льоґічний, простий і послідовний, не тільки, що не усуває пропасти, яка лежить між капіталом а працею, а доводить країну до хаосу та такого упадку і нужди, що може навіть зневірити робітництво в успішність всякої боротьби з капіталом.

Взялися тепер розвязувати ту проблему і фашисти, які хочуть взяти за чуба і капіталістів і робітників. В державі фашистів повинні жити на думку фашистів тільки самі фашисти. Тут не повинно бути місця для клясових чи партійних ріжниць. Має бути одна кляса і одна партія фашистів. З того згляду повинні підчинити державі фашистів свої інтереса як робітники так і капіталісти. Для переведення тої ідеї створено нове міністерство корпорацій, яке має за ціль бути останньою інстанцією в всіх спорах між робітниками а працедавцями, при чім під рубрику „робітник" входять не тільки ті, що працюють фізично, але й духові робітники. Робітники не можуть тепер самовільно виходити на страйк, а власники не можуть обнижати платні чи проганяти робітників по власній волі. Всюди будуть створені певні уряди, які будуть видавати рішення в поодиноких випадках, а обі сторони будуть змушені тим рішенням підчинятися.

Фашисти вважають цей крок уряду епохальним і привязують до него дуже велику вагу. Бо конфлікт, який буде виходити тепер між працею а капіталом, не буде розвязуваний в той спосіб, що буде братися під розвагу інтерес одної або другої сторони, а тільки рішаючим чинником в тім конфлікті буде інтерес держави як цілости. Конфлікт буде отже в конкретнім випадку вирішений так, як цего в даній хвилі і в даних обставинах буде вимагати загальне добро, якому кожда одиниця в державі повинна себе підпорядкувати.

Що вийде в практиці з тої нової спроби, яка намагається погодити капітал і працю з боку інтересу держави, покаже будучність. Це є нічо инше, як спроба. О стільки добра, що ведена в культурний і спокійний спосіб. Тому може вона принести богато свіжого матеріялу до розвязки цеї так важної проблеми.

Розумово і на підставі теорії таких квестій вирішити не можна. Доперва життева практика викаже, що з того життєздатне, практичне і тревале, а що утопійне.

ДОБРА ІНТЕНЦІЯ — ЦЕ ЩЕ НЕ ВСЕ

Скінчилися доходження над історією угорських фальшівників, що підробили міліярди французьких франків. В ту аферу вмішані визначні угорські патріоти. Люде, що займають визначні суспільні становища, опинилися на лаві обжалованих і будуть засуджені як звичайні злочинці.

Але злочинцями в нашому розумінню вони не є. Вони фалшували чужу монету, але не задля особистої користи. Вони мали патріотичну справу на оці. Думали, що в той спосіб допоможуть найкраще свому народови, що доведуть до економічної катастрофи і хаосу в Франції, яку вважають головною виновницею свого національного лихоліття. Думали довести Францію до катастрофи, щоби в той спосіб зломати її си[illegible]самим ослабити або й розірвати ті окови, якими сковано мадярський нарід. Ціль мали чисту і патріотичну.

Та инша річ средства, якими йшли до тої цілм. Показалося, що шкода з тої акції вийшла далеко більша як могла бути евентуальна користь. Престіж Угорщини потерпів, а вороги Мадярів хотіли визискати ту аферу до того, щоби насадити на них ще сильнійші кайдани. Мадярський нарід мусів уживати всіх зусиль, щоби оборонити себе і правительство перед тою аферою, в яку хотіли вороги втягнути уряд на те тільки, щоби побільшити над Угорщиною міжнародну контролю і то з тих держав, які саме покраяли мадярські землі.

ВІДГУКИ ДНЯ

ЗНОВУ КРОВ УКРАЇНСЬКА ПРОЛИЛАСЯ.

У Варшаві посварилися між собою Ляхи. Сварилися вони за те, що кожен мав свою гадку, як будувати велику Польщу та підтримати її, що в останні часи вже зовсім почала сунутися в прірву. Кожен з польських патріотів гадав собі при тій нагоді надбати грошики й славу.

Не зміг спокійно дивитися на те польський соціял-шовініст Пілсудський і вирішив погнати до чорта всіх верховодів польської держави. Для того треба було хоч не багато, але відважного і хороброго війська. Таким були улани, на чолі яких Пілсудський вдерся до Варшави та примусив після вуличних боїв втікати не тільки польський уряд на чолі з свинським премієром Вітосом, але й самого президента республики.

Польські патріоти, сторонники Пілсудського, радіють та віват кричать, бо „Польска ще не зґінела"!

Хтож були ті жовніри, що склали на вулицях Варшави свої голови за Польщу?

На це дає відповідь повідомлення, що жертви з лав Пілсудського війська були урочисто поховані православним епископом. Значить ті, що склали свої голови в боротьбі за поліпшення долі Польщі, були православні Українці з Холмщини, Підляся та Волині. Инших православних в Польщі нема.

Пролилася кров українська за поліпшення долі найгіршого ворога українського народа — Польщі. Пролилася та кров і чесні жовніри, але нещасливі сини свого народа, стали в обороні інтересів найлютійшого свого ворога. Вони склали свої голови за ту державу, що замикає їм церкви і відбирає в них їх прадідівську віру. Вони склали свої голови за тих, що замикають їх рідні українські школи, нищать культурні та економічні національні орґанізації, арештують та у вязницях катують, забивають і розстрілюють їх рідних братів.

Склали свої голови вони за тих, що на їх рідні землі посилають десятками тисяч осадників, видираючи від них та їх рідних останню надію хоч трохи поліпшити свій економічний добробут, аби видряпатися з хронічного голодування.

Чи змінилося що?

Ріжниці: чи Пілсудський, чи Вітос, чи Ґалер, або хто инший, для Українців під Польщею не буде. Всі вони бажають творити велику Польщу, захоплюючи українські землі та винародовлюючи український народ. Одні хотять, аби на українських землях зберегти старого польського обшарника-пана, а Пілсудський хоче на місце того пана посадити десятки й сотки тисяч осадників мазурів, розпарцелювавши їм великі маєтки.

А що з того для українського селянина, що з того для тих хоробрих уланів, що підтримували Пілсудського, що з того, коли на місце одного польського пана сядуть тисячі дрібнійших панів?

Взагалі для українських людей, які тимчасово волею злої долі перебувають під польською окупацією, мало залежить на тому, який уряд буде в Польщі. Для них одне лише мусить бути завжди ясним і незмінним: на українських землях не повинна бути польська влада.

Несподівана щирість.

Коли є корито, то свині самі прийдуть. Так і ріжні хруні, або перекінчики. Деб лише вони зачули своїм свинським рилом, що тхне якимись помиями, так вони вже й там. Не бракує їх і серед Українців, що опинилися під Польщею. Яка не есть трухлява польська марка, а всеж дехто знаходить і в ній великий смак і навіть не за шматок гнилої ковбаси, а за смердючу лушпину з картоплі чи буряка продає свою честь, зраджує свій нарід і поганить, нівечить його, то обдурює сам себе.

Така невеличка свинська черідка найшлася в Рівному на Волині та ніби то за власні кошти видає ґазету „Дзвін", або як його там кличуть люде „Калатало".

Хоч дзвіниця того калатала не висока, але вона міцно спирається на адміністративних і урядових польських чинниках на українських землях, що дає їй „читача". Звичайно „читають" її лише польські урядники та сторожі по ріжних ґмінних та сельських урядових будинках. Правду кажучи й сторожі ті беруть читати ту ґазету лише, аби так думало начальство, а справді вони вживають її для инших потреб, ну скажемо наприклад на цигарки, чи на що инше. В господарстві кожен шматок паперу пригодиться, хоч навіть він і замараний друкарською фарбою.

Але „Адміністрація Украіньскеґо Часопісма" „Дзвін" так захопилася своїм успіхом в Польщі, що рішила приєднати для себе читачів аж з Америки. Мовляв і американський цент не зашкодить, бо за нього незадовго можна буде більше купити, як цілий польський злоти. Добула та адміністрація десь адресу та послала свою „ґазету" й до книгарні в Ню Йорку „Січовий Базар".

Уже потирали собі свої делікатні рученьки, що мовляв ось гляди прийдуть центи, а потім доляри, а потім десятки, а далі вже аж дух спирає від солодких мрій...

Коли на тобі! Американські Українці вже досить таки стреляні горобці, аби на гачок пійматися. Візьми та й роскуси відразу те „Калатало".

Сплюнувши від неприємного смаку, взяли вони та й відмовилися читати ту ґазетоньку. Про це осмілились написати до адміністрації польського часопису, що друкується на українській мові. А та адміністрація, як не розпалиться, та як не жарне такого листа батьківського, трохи не материнного, що аж живіт собі підводить читаючи його! Аж страшно робиться, як розгнівалася пані адміністрація! Добре, що ми аж в Америці, а то напевне уже попали б на якийнебудь польський постерунок жандармський, чи ще далі!

Подаємо тут дословно того листа. Але, читачу, не бійся, читай спокійно, бо на теж і не дав Бог хвоста жабі, аби вона людей не кусала, так і гнів адміністрації не страшний.

Адміністрація
Украіньскеґо Часопісма
„Дзвін",
№ 185.
Дня квітень 23, 1926 р.
Румне.

Високошановний Пане:

Після отримання Вашого листа ми, звичайно, припинили надсилання десяти примірників нашого часопису, а будемо висилати тільки 1 примірник. Гадаємо, що для цілей інформаційних Вам він буде корисним. Разом з тим, не можемо не висловити нашого здивовання з приводу тої некультурности, яка панує всеж таки серед наших земляків за океаном, а яка виражається в тому, що вони не хочуть читати польонофільської ґазети. А скажіть: москвофільські ґазети вони читають?... А жидофільські, а американофільські, анґльофільські, ґерманофільські і т. д?... Так, напевно читають всіх напрямків і орієнтацій, тільки польонофільської ґазети ніяк їх культурний розум не може переносити... Повіяло на нас од Ваших слів, Шановний Пане, середновічним дикунством. Не хочемо з Вами на цю тему полемізувати, чи вимагати якої будь сатисфакції за надіслані Вам ґазети — пишемо це тільки в цілі інформації.

Просимо ласкаво також повідомити, чи припинити Вам надсилання інформаційного примірника, бо може і він буде псувати настрій „культурним" Українцям з Нового Світу, а ми не бажали, своїми поглядами спричинюватись до „розєднання" української політичної думки, а, навпаки, стремимо і будемо прямувати до „обєднання".

З високою повагою (підпис)
Адміністрація „Дзвону".

Скажемо: ріжні ґазети американські Українці можуть читати: московські, жидівські, німецькі, англійські, і навіть польські. Але читати всяке „фільське" сміття, на се не варто гаяти даремно часу.

СТРАХ І ДОВІРЯ.

Один Американець, Кортні Райлі Купер на імя, який був довгий час усмирителем звірів в цирку, видав недавно свої спомини з циркового життя. Хоча на перший погляд ока, в сих споминах нема нічого для чоловіка, якого життя сходить на життє й боротьбу не зі звірами, а з людьми, всеж таки якраз у сій книжці є незвичайно богато вартісного якраз для відносин межи людьми.

Зараз у першому уступі про свою карієру в цирку, автор говорить про свої враження зі свого першого побуту в клітці, повній диких звірів. До тої своєї пригоди він наслухався й начитався богато про те, як усмирителі звірів стараються удержати звірів у карбах. Він наслухався богато про те, якто в хвилі, коли усмиритель входить до клітки зі львами, тиграми, пумами, клітку обступають з усіх сторін слуги й помічники, кождий з них має при собі револьвер, набитий острими набоями, готовий до вжитку на случай потреби. Кромі сього декотрі з послугачів, так він зачував, мають зелізні палки, до котрих дочеплені електричні проводові дроти, якими тече електричний ток страшенної сили, що самий дотик палки положити може трупом найсильнійшого звіра. На довершеннє всего самий усмиритель звірів входить в клітку, ввесь наїжений револьверами. Одні з тих револьверів мають сліпі набої; їх усмиритель уживає лишень на те, щоби звірів настрашити гуком. Другі револьвери се вже справдішна штука. Вони набиті остро, і їх усмиритель держить в отвертих кишенях, щоби мати їх на кожду потребу. В руках його був також сильний гарапник, якого ударом він може осліпити найлютійшого звіра. Деколи коло клітки стоять помічники зі зелізними вилками, з кінцями, розпеченими до білости.

Всі ті переконання, як каже Купер, мали основу в справдішних фактах. Колись воно справді так було, як йому описували. Се були часи, коли люди виходили зі заложення, що всякий дикий звір тільки того й бажає, щоб роздерти чоловіка, поссати його крови, та коли всі думали, що одиноким способом не допустити до сього — залякати звірят так, щоби вони зі страху не тямилися, та своїх бажань позбулися. Властителі цирків та усмирителі звірят знали тоді одно: побивати звірят немилосердно, палити їх електрикою, мучити їх кнутами, заголюкувати вистрілами, словом, ломити їх духа й держати їх у підданстві страхом.

Та сього всього не було, як Купер входив у клітку диких звірят. На сцені коло нього не було нікого. По середині арени стояла величезна зелізна клітка. Автор оглянувся довкола себе за послугачами з електричними дротами, за людьми з роспеченими до білости зелізами, з револьверами. Нічого того не було, лишень його учитель. Та й сей не мав при собі револьвера, а лишень бич, та й сей був того рода, що ніякого дикого звіра ним осліпити не можна.

„Ол райт", крикнув учитель. „Пускайте котів". Котами називають у цирковому язику львів і тигрів.

З боку піднеслися зелізні двері. Ученик заклопотався та не міг здержатися, не спитавши учителя:

„А де помічники?"

„На що тобі помічників?" В тій хвилі до клітки зісунулися „коти". Ученик остовпів. Серед страху він тямився на стільки, що дивився на звірів. Та тут зараз побачив дивну річ. Зісунулися на сцену льви й тигри. Кождий звір сейчас поглянув на нього острим поглядом. Однак у тому погляді не було жорстокости, люти, а більше було здивовання й вижидання.

„Стій у середині, а як котрий звір почне денервуватися, лишень крикни до нього: Ґідай".

„А де мій револьвер? А де електричні дроти? А де роспечені зеліза?"

„Що?" аж скрикнув учитель. „Які роспечені дроти? Яка електрика?"

Ученик став поясняти, загикуючися, але учитель перервав йому: „Вибий собі з голови всякі дроти. То було колись. Нині сеї всеї комедії нема. Як котра котюга не схоче слухати, то дай її два батоги". Того буде досить.

Ученик думав, що він не переживе представлення. Але він скоро пізнав свою похибку. Ні одно зі звірят його не зачепило. Навіть як лев гаркотів, як тигр скалив зуби, а пума протягала до нього пазурі, вони не мали на думці злобного наміру. Учитель говорив ученикови, що він не повинен розбуджувати в звіра ні страху, ні люти. Треба з ними поводитися, не залякуючи їх, не гнівлячи їх.

Трохи пізнійше самий учитель, однак, вступивши до клітки, зробив за хвилю так, що всі звірята немовби були на нього дуже люті. Однак самий учитель повчив ученика, що звірята на правду його не боються. Він робить се лишень на те, бо публика любить, коли „коти" виглядають так розлючені, що можуть кождої хвилі кинутися на усмирителя, щоби його роздерти на клоча. Та розумний усмиритель звірят ніколи не розгнівує. Навіть коли вони зуби скалять, то се ще не значить, що вони лютують. Се в них немовби нервова забава. Справдішнього страху вони все таки не знають.

З часом автор пізнав цілий секрет усмирювання звірят у новочасних цирках. Воно нині зовсім інакше, як було колись. Нині на все прогнано з цирків страх, побивання, стріляння, розпечене зелізо й електричні палки. Основою усмирювання не страх, а якраз брак страху, розбудженне у звірят довіря до усмирителя. Се одна сторона. З другої, усмиритель старається переконати звірята, що як вони його послухають, то він їм дасть надгороду, кусок смачного мяса, тощо.

Він довідався з часом також, звідки взялася нова циркова техніка. Додумалися властителі до неї своєю практикою. Просто переконалися, що коли звірят страшити, то страх перероджується у лють і жорстокість, а хто розбудить страх, той розбудить лють і ненависть, а коли хто розбудить ненависть до себе, той скорше чи пізнійше від ненависти згине. Инчими словами, застрашений звір се найстрашнійший звір. Звір, який певний, що йому нічого злого не зроблять, той звір, як не голоден, нічого злого не зробить.

Коли появилася згадана книжка Купера, якого півтора року назад, то в однім американськім місячнику появилася відтак замітна стаття про науку сеї книжки для відношення між людьми. Стільки науки добачили в сій книжці. Книжка показалася не хотячи критикою цілого ряду політичних систем, які у відношенню до цивілізованих людий примінюють ті самі способи, яких колись уживано до звірят в цирках. Ще й нині немало є в світі людий, які признають себе великими політиками та провідниками народа, а на життє того народа дивляться як на цирк, у якому нарід, як звірі у цирку, мають слухняно виконувати всякі рухи, які їм усмирителі покажуть. Ще й нині є немало так званих провідників, які думають, що найкращим средством для навчання народа є залякування його, застрашування його дочасними й вічними карами. Вони виходять зі заложення, що чоловік з природи є диким звіром, і тому лишень тоді не зробить жорстокого вчинку, коли його держати в карбах при помочи гуку, огню, болю й смерти.

Як слушно сказали критики книжки, чоловік не звір, але щось ліпшого як звір. І коли страшенне не відповідає для науки звірів, то тим менче воно відповідає людям.

Пережитки старих поглядів про „тресуру" народа ще не пережилися. Тримався їх колись російських царат, а по його поваленню держаться його російські большевики, які царя звалили. Тресували Поляків царі и кайзери, а вони нині пробують тресувати непольські народи. Тресували колись Італію папи, а нині Італійці, визволені з неволі, тресують себе далі. Навіть серед Українців, які терпіли від всяких тресур, австрійських, мадярських, польських, московських, є люди, які думають, що Українців треба тресувати, як диких звірів, лишень що тресувати їх треба тепер уже по „українськи".

КАРТА ЗМІНИ АДРЕСИ.

Хто змінює свою адрес у,нехай долучить почтову марку за 10 центів і вишле сю картку на адресу:

До Адміністрації „Свободи":

Залучаючи почтову марку на 10 центів прошу змінити мою адресу.

Моя стара адреса була:

Число відділу..........

Імя ....

Улиця ....

Почта ....

Нова адреса є:

Число відділу..........

Імя ....

Улиця ....

Почта ....

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

З ЖИТТЯ НАШОЇ ЕМІҐРАЦІЇ В БРАЗИЛІЇ.

Коли польське „Drang nach Osten" в повоєнних роках не осягнуло бажаної мети для Поляків, з огляду на мізерні матеріяльні ресурси, лишилася одинока дошка рятунку — випихати на еміґрацію зайвих людей. Це випихання провадиться на велику скалю. Візьмім хочаб Бразилію. Тут після Німців і Італійців вони своєю скількістю займають почесне місце серед цілої еміґрації. І хоча це випихання провадиться більш-менш організовано, то всеж трапляються випадки, що колиб новоприбувшими не заопікувались „rodacy", то члени цієї державної нації буквально загинулиб серед безмежних бразилійських просторів.

Та нас це не гріє, ні пече і цієї справи не варто би й піднsocити, колиб відповідні чинники при цій нагоді не звертали спеціяльної уваги на наших селян. Цих просто немилосердно витискають з їх прадідних земель, забиваючи таким чином відразу двох зайців: і незадоволених іновірців стає менше і власний стан посідання збільшується їх коштом.

Ці наші вигнанці приїзджають сюди звичайно цілком не зорганізовані, без усякого пляну й не то що не мають признаних земель, а просто не знають, де спинитись і шукати якоїсь праці й поради. Зразок такого скитання наводить „Український Хлібороб":

„Сів я в поїзд, який їхав до Ріо Ґранде, та побачив кілька вагонів битком набитих якимись нетутешніми людьми. Увійшовши поміж них, почув український мову. Їхало багато родин з жінками й дітьми, усі стращенно вимучені, а діти просто полумертві. Коли я промовив, вони обскочили мене й почали розказувати про свою скитальчу долю. Ідуть з Волині, де під польським пануванням життя стало просто невиносиме; не знають, куди повернутись, заробів ніяких в них нема; кілька днів не їли нічого і діти вже доходять: не багато життя у них осталось; ідуть усі на непевне до Ріо Ґранде, надіючись одержати там змогу працювати на землі.

„І я мало не ридав, коли дивився на цих земляків моїх, які і в Ріо Ґранде пристановища не найдуть і багато горя переживуть, заки хоч частина з них, що останеться при життю, найде змогу зажити спокійним життям роботящих хліборобів".

Від таких нещасливців держава звичайно не має ніякої користи, хоча й потребує рук до праці на ролі, бо вони лише наповнюють її жебраками, якими треба заопікуватись, а фондів на це брак і тому люде тяжко бідують.

Здавалось би, що найсвятійшим обовязком нашої еміґрації є зайнятись долею цих людей, допомагаючи їм осісти на землі, яку уряди штатів дають на сплати і бодай в части направити кривду, яку заподіюють нашому народові переможці. Але де там! Особисті сварки і безглузда боротьба, в якій найголовнійшу ролю грають особисті амбіції й теплі місця, відбирає весь час, кошти й енергію, а зайнятись допомогою новій еміґрації нема кому. Правда, Український Союз балакає про створення земельного банку, який „за готівку(!) чи на рати" продавав би землю цим бідакам, але очевидно, що аранжери цього банку мають на оці лише власний інтерес, бажаючи створити собі зайве джерело прибутку. Адже ясно, що коли уряд дає землю на сплати, то потрібна лише допомога на заведення господарства. Це завдання моглаб виконати утворена для цього кооператива або позичкове товариство, яке, даючи довгорелнцевий малопроцентовий кредит, давалоб змогу такому кольоністові стати на ноги. Але провідникам конче хочеться земельного банку, при допомозі якого можнаб, скупивши кольосальні обшари землі, спекулювати нею.

І коли я думаю над долею нашої еміґрації в Бразилії, то не знаю, чи то умови еміґраційного життя так псують людей, чи вони вже „готові" приїхали сюди, але є тут повно ґешефтмахерів, для яких єдиною міродайною засадою є безоглядно робити гроші. Без пересади можна сказати, що дуже важко знайти тут менш-більш ідейну людину, якаб, задовольнившись справедливою винагородою, щиро віддалаєб народній праці. До цієї категорії належать лише народні учителі, а решта це безперечні карієристи, які per fas et nefas „роблять фортуну" на спині нашого кольоніста.

Тому й досі, по 30-ти роках істнування тут української еміґрації, наш кольоніст все ще темний і бідний і нема найменшої надії на скоре культурне й матеріяльне піднесення його. Бо „провідники" народу просто деморалізують його, привчаючи його до не вельми почесних, а навіть фізичних засобів боротьби.

Так „сіль нації" не то що не робить нічого для народу, але ще й понижує серед чужинців добре імя нашої еміґрації, яке вона здобула собі працею й витревалістю.

М. Дніпровий.

Прижмуреним оком.

РАТУНКУ!

Від якогось часу все в Польщі літає.

Вилітають з посад зредуковані урядовці, влітають до кріміналів не зредуковані, летить камінням, якого не хочуть їсти безробітні та кидають ним в голови поліцаїв, летить вкінці сам золотий польський...

Стрімголов, як літак польської фабрикації.

Доляр: — 7.90, — 8.20, — 8.70, — 9.20, — 9.50, — 10.20, — 10.50 і т. д.

Потім трохи заверне навівні, і знов: — 8.70, — 9.20, — 10.50...

Хто винен?...

Чекайте, вже знаю... Німці винні... Канадії! День і ніч про ніщо инше не думають, тільки, як би то золотого... дручком по ногах!

Мені самому ні трохи не вадилоб, щоби золотий собі летів. Щож, Бог крила дав, хай літає сарака, — стільки його, що полетить!

В тому тільки біда, що платню в золотих дістаю. Дуже погано воно для мене виходить. Проте журюся!

Якийсь час надія в моє мало-польське серце вступила, — позичка з Америки йшла. Грубі міліони долярів на чисте слово... і на тютюновий монополь.

Ось, ось, вже була, літаком через море летіла...

І що?...

По дорозі пропала! Вкради, чи що?... Не знаю.

А потім польські монархісти хотіли королем американського міліонера Форда зробити. Вже й золоту корону на рати замовили.

І щож? Нічого не вийшло.

Чому саме нічого не вийшло, не скажу, — краще ось якого зачутого дотепа повторю:

Приходить один добродій мешкання винаймати:

— Скільки за дві оці кімнатки місячно? — питає господаря.

— Пятьсот золотих!

— Якто пятьсот? помилуйте, за дві кімнатки!...

— А якже.

Ну, добре, а де тут ще стайня?

— Яка стайня, для кого стайня?!

— Для того саме осла, що це мешкання за пятьсот злотих винайме!

Ось це так. На мою думку золотого вратують тільки польські монархісти.

Головне, — короля серед міліярдерів в Америці підшукати треба. Може бути і осел, щоби тільки гроші дав. А!

Аристид Шишка.

ЧОТИРИ РОДИ КРОВИ.

Хемічний склад людської крови не є однаковий у кождого чоловіка. На основі дослідів можна розріжнити у людей чотири серольоґічні групи. Це має велике значіння передусім при трансфузії крови. Давнійше, заки пізнали ці ріжниці, трансфузія була небезпечна, бо часто хорий „не зносив" чужої крови, котрої складники розпускалися під впливом сировиці хорого або зліплювалися (аґлютинація). Се мало грізні наслідки для хорого. Тепер уже знають, що причиною тих грізних для хорого наслідків було власне невідповідне зіставлення груп при трансфузії. Вимку становлять приналежні до першої групи, котрим можна переляти яку небудь кров. Кров четвертої групи є така, що її можна переливати кождому чоловікови.

Хемічний склад крови дуже скомплікований. Хемічний склад крови звірят ріжного рода не є однаковий. Тому прим. не можна баранови влити крови тигра. Цю ріжницю хемічного складу крови використала зоольоґія у припадках означування приналежности даного звіряти. В однім і тім самім роді розріжняємо вже поодинокі групи крови. Серольоґ розріжнить дуже добре, чи змішана є кров ріжних звірят, чи звірят того самого роду але ріжних груп.

Нині можемо ствердити зовсім напевно ріжницю між ґрупами крови середньо-европейських народів і індійськими чи азійськими. Можна ствердити расові ріжниці. І так досліди переведені на Мадярщині вможливлюють відріжнити Німців і Циганів від первісних Мадярів. Тепер уже наука старається розріжнити кров індивідуальну, так що можна буде ствердити напевно, хто є батьком даної дитини, коли нині в таких випадках є ще сумніви.

ВИРАТОВАНІ ГОЛУБИ.

Голуб, як звісно, є символом мира й невинности. То яке діло голубам на судовому будинку в Копенгазі, де все рух, де все увихаються адвокати, торговці дахудоби. Ходило тут про бездомних голубів, яких там є цілі тури таї зовсім не зважають на циліндри адвокатів... Адвокати хотіли коротко розправитися з голубами. Казали, що голубів слід попросту вистріляти. Товариство охорони звірят підняло крик. Всі заметушилися: як можна позволити на те, щоби нарід, який ступає на чолі цивілізації, уладжував таку мордівню невинних птахів! І рішили, щоби голубів усунути, але не так жорстоко, як то жорстоко стріляли людей на війні. Таж можна виловити птахів у сіти, а може це зробити міський ратунковий корпус. Насамперед голубів заглушити. Вечером як стемніється, довкола погасити всі лямпи, а блідо освітити лише передвірок (портик) судового будинку. В портику насипати гороху, намоченого в алькоголі, потім голубів заманити звуками флетів. Коли алькоголь уже одурманить і розвеселить птахів, тоді нараз несподівано пустять світло рефлекторів із усіх боків. По тім уже не тяжко буде ловити голубів у сіти, а відси до ріжні, на базар і до кухні... Плян битви прийняли власти, ратунковий корпус виїхав автомобілями, з рефлекторами, окружили палату справедливости, приготовили сіти. Тут в останній хвилі знищив цілий плян один винахідчивий Данець. Піддав думку: Навіщо маєте вбивати голубів, коли для бездомних можете побудувати голубник.

В. Будзиновський, свобідно за Ґерстенером.

РАДНИК ЖЕНИТЬСЯ.

(24)

Радникови пригадалися її цілунки. Погадав, що вони тепер, тут за стіною цілуються. Його стала розбирати заздрість.

— Жандарма ослїпила якась полуда, — думав, — але я не був сліпий. Розлучу я ту пару голубів!

Надійшов кондуктор. Коли продіравив білети і подивився на леґітимацію радника, радник спитав його.

— Чи ви знаєте цю пару, що тепер всіла до сусідного купе?

— Я їх нині перший раз бачив, — кондуктор відповів.

— То я вам скажу хто вони. Хто вона: Вона злодійка, за котрою розшукується жандармерія. Називається Зофія Ланчинська. Обікрала свого вуйка і опікуна Данила Борищевського і втікла. Жандарм ся дівчина приказ піймати її і її спільника. Жандарм на двірці в Городку питав за нею. Але вона провалася попри него так, що він не пізнав її. За те я пізнав.

— Не помиляєтеся?

— Я й добре придивився, бо вчера їхав з нею до Городка. Як на найблизшій стації буде жандарм, то прикажіть арештувати ту пару. Або попросіть жандарма до мене, то я йому скажу.

— Я сам скажу. Хиба, як би мені не вірив, справлю його до вас.

— Коли поїзд вже доіздив до найблизшої стації, кондуктор станув на дошці під дверми купе, де сиділа та пара. На пероні стояв жандарм. Кондуктор став до него махати рукою, кличучи його до себе. Поїзд став звільняти. Жандарм присkочив до кондуктора і біг з поїздом, слухаючи, що кондуктор розказував.

— В сім купе пара грубих злодіїв, — говорив кондуктор. — Казав мені радник суду, що їде в сусіднім купе. Жадає, щоби ту пару заарештувати на його страх і відвічальність.

— Відчиняйте! — жандарм сказав, коли поїзд вже станув. — І сей судія нехай вийде, свій донос подати до протоколу.

Кондуктор відчинив двері і пішов до купе радника.

— Висідати! — кондуктор кликнув до товариша дівчини, котрий станув у відчинених дверях купе.

— Та чого? — панок спитав.

— Висідати! Обоє! Живо, бо нема часу. Поїзд стоїть тут тільки мінуту.

— Може вагон запалився? — панок спитав, вискакуючи.

— Живо! — кондуктор крикнув до дівчини.

Дівчина собі вискочила. Одночасно зі свого купе вискочив радник, візваний кондуктором. Кондуктор лусвув дверми і поїзд пішов.

— Що ви хочете від нас? — панок спитав жандарма. — Чи не буде се вчерашне непорозуміння?

— Сей пан скаже вам, чого я від вас хочу, — жандарм відповів, показуючи радника. — Він зажадав, щоби вас арештувати.

Очі дівчини заіскрилися. Прискочила до радника і крикнула:

— Ви?! Ви се зробили? Я не вірю. Скажіть, пане, що той жандарм бреше!

Радник скорчився, згорбився. Перший раз в житті забажав собі, щоби під ним земля запалася. Раньше він й уявити собі не міг, щоби яка дівчина була така гарна, як вона в сій хвилі була. І таку дівчину він приказав арештувати!

— Пане раднику! Вуйку! — дівчина знов крикнула. — Чи правда се, що той жандарм сказав? Мене приказали арештувати ті уста, котрі мене цілували? Котрі я цілувала?

В тім часі, коли дівчина атакувала радника, панок супокійно балакав з жандармом.

— Я доктор Славкович, адвокат в Городку. Ся панна Софія Ланчинська.

— Ланчинська? — жандарм сказав, чіхаючися в потилицю.

— Вибачайте, пане меценас, але то не моя вина. Правуйтеся з тим паном.

— Ви, пане, чого вторкаєтеся не в свої діла?! — жандарм крикнув, прискочивши до радника. — Тепер через вас я буду мав клопіт.

— Та я... та я... не я винен, — радник став звинятися. — Жандарм в Городку хотів мене арештувати, як спільника сеї панни. Я ледви випросився. Той жандарм сказав мені, що та панна злодійка.

Слово „злодійка" застрягло радникови в горлі.

— Скажіть решту! — панна крикнула.— Скажіть, що я злодійка.

— Та таке сказав, — радник потвердив. — Сказав, що має приказ арештувати вас.

— Такий приказ був, — жандарм промовив, — але він вже відкликаний, бо показалося, що не та панна злодійка, але злодій той, що зажадав її арештовання.

— Вибачайте, панство, і правуйтеся з тим паном, — жандарм додав, засалютував і відійшов.

Радник зрозумів тепер, чому в Городку жандарм не арештував пари, коли вона прийшла до поїзду. Він вже знав, що приказ арештовання відкликаний. Піт виступив на цілім тілі радника. Не знав, як виправдуватися, як назад здобути прихильність дівчини. Шукаючи в голові слів, стояв німий.

— Хиба зачну від того, що поцілую її в руку, — подумав і приступив до неї, та нахилився над її рукою. Вона сховала руку за спину і промовила до адвоката:

— То той пан, про котрого я вам розказувала, пане меценас. То радник суду, Роман Макогонський.

Коли адвокат почув се, його насуплені брови вигладилися.

— Коли се пан радник Макогонський, — промовив, — той ваш товариш подорожи, котрий вам уможливив зайти до мене і тим поміг знівечити задуми ваших ворогів, то він безпечно ту послідну штуку втяв не зі злої волі. Непорозуміння, тай годі!

Адвокат приступив до радника і подаючи йому руку, представився.

— Справді непорозуміння, — радник потвердив, щасливий, що адвокат боронить його. — Жандарм в Городку наплів мені таке... Я судія. Чи другий судія зробив би інакше?

— Я зробив би так само, як ви, — адвокат додав.

— Пане раднику! — дівчина крикнула, зазираючи йому глибоко в очі.— Придивіться мені. Характер чоловіка в його очах. Читайте в моїх очах. Чи мої очі кажуть вам, що я злодійка? Чи така, що має такі очі, годна красти? Красти чуже?

Радник ще більше скорчився. Дивився, бо в легенях не стало воздуха. В очах зробилося темно. Біля него стояла його валіза. Щоби не впасти, сів на неї і важко дишучи, став з чола стирати піт.

— Діло вияснилося, панно Зоню, — адвокат промовив. — Пан радник впав жертвою свого звання, бо він судія, він меч на злодіїв. Разом з ним і ми потерпіли. Се, що сталося, не його вина, тільки вина тих ваших ворогів, проти котрих сильно помиг вам не хто инший, як саме той пан радник. Ви повинні бути вдячні йому, не картати його за таку дурницю. Бо пусте се, що сталося. Приїдемо до Львова о три години пізнійше. Се ніяке нещастя.

— То якась траґікомедія, — радник вистогнав. — Я не годен збагнути... За щож хотіли вас арештувати? Яким способом я поміг вам?

— Ми повинні радникови розказати, як то було. Скажіть, панно Зоню, початок, я скажу решту. До слідуючого поїзду маємо ще пітвертя години. Оповіданням вбємо час.

— Початок такий, — дівчина стала розказувати.— Я сирота. Рідні не маю ніякої, тільки одного вуйка. Він був моїм опікуном, я жила у него. В його руках великий мій маєток, движимий і недвижимий. Щоби богато не розказувати, скажу коротко, що він ріжними способами обкрадав мене. Знюхався з молодим картярем, гуляко, люди кажуть, дефравдантом і злодієм. Я ще не знала, яке то зілля, той молодий панок. Мій вуйко і опікун став мене сватати. Ріжними способами став напирати на мене, щоби я вийшла за того панка з під чорної звізди. Мені було дуже зле у того мого опікуна. Щоби стати власною панею, я згодилася і мій шлюб мав бути нині. Три дни тому прийшла до мене дівчина, покинена моїм судженим. Розказала мені все, що знала про него. Все, що говорила, доказала документами. Показала мені його власні листи до неї і листи мого опікуна до него. Аж тепер я побачила, що опікун віддає мене за того шибеника тільки на те, щоби поділитися моїм маєтком. Він вкохо хотів задержати для себе всі мої движимости, про які опікунчий суд нічого не знає. Мій муж дістав би мою недвижимість, велику каменицю у Львові. Я не довго надумувалася. В ночі викрала сі документи, котрі доказують, що опікун обкрадав мене і що був у змові з моїм судженим. Ті документи і троха моєї біжутерії я взяла до отсеї торбини і втікла, щоби віддатися під опіку мого адвоката. Я знала тільки одного адвоката, пана Славковича в Городку. Я знала його тільки з одного балю. Отже я пустилася до него. Не сумніваючися, що опікун телеграфічно прикаже придержати мене, хоч би на те, щоби дістати назад забрані мною документи і знищити їх, я причепилася до вас, пане раднику. Ви вже самі знаєте, як ви помогли мені пробратися до адвоката. За се я до смерти буду вам вдячна. Як би не ви, то документи були би назад помандрували до мого туйка. Я не мала би ніяких доказів проти него і цілий мій движимий маєток пропав би.

— А тепер я розкажу решту, — промовив адвокат. — Панна Зоня, коли увійшла до мого бюра, заапелювала до моеї памяти, чи я ще пригадую собі її, бо я два роки тому на якімсь балі танцював з нею. Я, очевидно, зараз пригадав собі, бо чейже таких очей, хто їх раз бачив, ніколи не забуде. Не так, пане раднику?

— Не знаю, як хто, але я їх не забуду, — радник потвердив, зітхаючи.

(Дальше буде).

ПРОТОКОЛ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося на днях 17.—20. лютого 1926 р. в гол. канцелярії У. Н. Союза, 83 Ґренд Ст., Джерзи Ситі, Н. Дж.

(2)

Справозданне гол. рекордового секретаря.

РУХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА В 1925 Р.

Сего року прибуло 10 нових відділів, тож з кінцем 1925 р. всіх відділів в У. Н. Союзі було 372, а з того 282 осібно провадить молодечі департаменти, що рівнаеся 654-ом адміністративним осібним групам обезпечених в У. Н. Союзі.

Рух повнолітних членів за рік 1925:

З початком року було обезпечений повнолітних	17.011
В тоці року принято нових	2.074
Принято наново	688
Принято з переступними листами	482
Принято з інших кляс обезпечення	102
Разом	20.357
З того були суспендовані	1.425
Відійшли з переступними листами	490
Відійшли до інших кляс обезпечення	102
Померло	145
Відпало	2.162
З кінцем 1925 року остало	18.195
Отже число прибутку в повнолітних члена в р. 1925 було	1.184

Тих 18.195 повнолітних членів є обезпечених на загальну суму $15,044.800.00 після кляс як слідуе:

В клясі Д.	на $ 100	18 членів на суму $	1.800
В клясі А.	на $ 250	379 „ „ „	94.750
В клясі АА.	на $ 500	5.538 „ „ „	2,769.000
В клясі В.	на $ 750	871 „ „ „	653.250
В клясі С.	на $1000	11.155 „ „ „	11,155.000
В клясі ВВ.	на $1500	194 „ „ „	291.000
В клясі СС.	на $2000	40 „ „ „	80.000
Разом		18.195 членів на суму	$15,044.800

Виказ повнолітних членів після стейтів і сум обезпечення:

Каліфорнія	8 членів на суму $	3.250
Коннектікут	690 „ „ „	560.750
Делевейр	143 „ „ „	102.250
Іллинойс	1.199 „ „ „	904.850
Індіяна	94 „ „ „	86.250
Кенсас	30 „ „ „	22.500
Мериленд	182 „ „ „	172.000
Мессечузет	181 „ „ „	128.100
Мішиґен	537 „ „ „	440.250
Міннесота	194 „ „ „	145.000
Мизурі	193 „ „ „	170.250
Ню Гемшир	16 „ „ „	15.500
Ню Джерзи	2.608 „ „ „	2,093.700
Ню Йорк	3.196 „ „ „	2,435.850
Огайо	1.469 „ „ „	1,283.250
Онтаріо, Канада	10 „ „ „	6.250
Ореґон	11 „ „ „	6.500
Пенсилвенія	6.732 „ „ „	5,902.550
Ровд Айленд	472 „ „ „	379.500
Віскансин	76 „ „ „	56.500
Вайомінґ	11 „ „ „	10.000
Вест Вірджінія	143 „ „ „	119.750
Разом 23 стейтів	18.195 членів на суму	$15,044.800

З повисшого виказу слідно, що більше як одна трета часть членів У. Н. Союза мешкає в стейті Пенсилвенія. Одна шеста часть членів мешкає в стейті Ню Йорк, одна сема часть в стейті Ню Джерзи і т. д. То само відноситься й до дітий.

Пропорціонально до числа членів, найвисше обезпечені є члени з стейту Пенсилвенія.

Як днесь старі члени У. Н. Союза?

Теперішний вік повнолітних членів У. Н. Союза з кінцем 1925 р.

Від 18 до 24 літних є	1.036 членів
„ 25 „ 29 „ „	2.165 „
„ 30 „ 34 „ „	4.745 „
„ 35 „ 39 „ „	4.522 „
„ 40 „ 44 „ „	3.142 „
„ 45 „ 49 „ „	1.545 „
„ 50 „ 54 „ „	686 „
„ 55 „ 59 „ „	264 „
„ 60 „ 64 „ „	58 „
„ 65 „ 69 „ „	28 „
„ 70 „ 74 „ „	3 „
і 75-літний	1 член
Разом	18.195 членів

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

З початком 1925 р. при відділах У. Н. Союза було 269 молодечих департаментів. В тоці сього року 13 відділів більше стали обезпечувати дітий своїх членів, так, що з кінцем 1925 р. було 282 таких відділів, що осібно обезпечують дітий членів, а що всіх відділів в У. Н. Союзі є 372, то значить, що ще остається 90 таких відділів, що про обезпеченнє дітий членів не дбають. Тих 90 відділів се переважно великоміські, як прим. відділи нюйорські, шікаґовські і т. д. Українські діти по тих містах асекуруються по ріжних „іншуренсах", далеко дорозших і на нисші суми. Між тими 90-ма відділами є як раз найславнійші і найголоснійші. В них кишить від ріжної льокальної і загально народної роботи, в них є сили до всего, тільки нема кому подбати, аби діти членів були вписані до своєрідної орґанізації. Нема кому подбати, щоби по них не лиш шум і спомин лишився, але щоби було кому споминати. Як так дальше піде, то з вимертєм теперішних членів не стане в тих місцевостях ні відділів, ні членів У. Н. Союза. Що так воно й є, хай ствердить факт, що приміром в Ню Йорку на 17 відділів з 600 членами нема й сотки дітий вписаних до Союза, коли приміром в малій місцевости Перт Амбою тільки в однім 155-тім відділі є молодечий департамент, складаючийся з 215-ро дітий членів У. Н. Союза. Се є факти, над якими з огляду на здержаннє еміґрації з краю, треба застановитися.

З початком 1925 р. в У. Н. Союзі обезпечених дітий було 9.510, на загальну суму $1,383,728.00. Протягом сього року прибуло 1.157, то з кінцем 1925 р. було 10.667 дітий на загальну суму $1,743.049.00.

Теперішний вік дітий в У. Н. Союзі обезпечених представляеся так:

Від 1 до 5 літних є	3.660 дітий
„ 6 „ 10 „ „	4.321 „
„ 11 „ 15 „ „	2.423 „
„ 16 „ 18 „ „	263 „
Разом	10.667 дітий

Послідна група дітий, а то від 16 до 18 літних, числом 263 дітий, се кандидати на повнолітних членів У. Н. Союза в році 1926. Дальші групи ґарантують дещо більший річний приріст на будуче. Однак орґанізація буде мати запевнену будучність що до членів і без огляду на еміґраційні ограничення, аж тоді, коли бодай теперішні члени впишуть свої діти сейчас до орґанізації. На 18 тисяч повнолітних повинно бути в Союзі щонайменче 30 тисяч дітий. Треба отже надіятися, що нові палиси діточі, в яких є можливе найвисше посмертне обезпеченнє, безплатні продовження обезпечення і грошеві звороти для доходячих до повнолітности, спонукають всіх членів У. Н. Союза записати всіх дітий до орґанізації, і таким чином не лиш обезпечуть себе на случай смерти дитини, а дитині певну суму гроша як доросте, але й орґанізації будучих членів запевнять.

Орґанізованнє членів.

Дві треті части приросту членів в 1925 р. так повнолітних як і дітий походить з продовження ювилейної кампанії, а то з часу від 1-го січня до 30-го марта 1925 р. зглядно до 16-тої конвенції. Конвенційна кампанія, яка була проголошена сейчас після конвенції, а яка через брак сил і часу не була як слід підготовлена ні переведена, не дала надзвичайного результату. Виконаннє ухвал конвенції, а саме приготованнє пущення в життє нових родів обезпечення забрали всі сили і енерґію головної канцелярії. З того слідно, що кампанію невистарчає проголосити, але треба її обробити і провести.

Помимо того зріст членів повнолітних в 1925 р. о 1.184 членів і дітий 1.157, разом 2.341 всіх нових обезпечений, вказує на зростаючий рух і активність орґанізаційну.

В маю 1925 р. був проголошений в Свободі вислід ювилейної кампанії і відзначення тих урядників і членів, що в тій кампанії відзначилися орґанізованнєм нових членів. Після того виказу були признані відзначення в формі ювилейної памятки, а то грамоти ювилейної за зорґанізованнє 1-го або 2-ох членів повнолітних, за зорґанізованнє 3-ох до 9-ох нових членів зрібний перстень з омблємою У. Н. Союза, а за 10 або більше нових членів було признано золотий перстень з відзнакою Союза. Відзначення були обіцяні і роздані тільки за орґанізованнє нових членів повнолітних. Збираннє мір пальців відбувалося дуже поволи і з перешкодами так, що роздача відзначень проволіклася до сеї пори. Роздано 320 перстенців і 568 грамот ювилейних.

З приводу праць коло нових родів обезпечення, а то порядкування системи ведення діловодства тих нових родів обезпечення, конечних друків, грамот і статутів, більшої активности в орґанізованню членів не мож було виказати.

Нові роди обезпечень в У. Н. Союзі.

Сейчас після 16-ої конвенції, згідно з її ухвалою що до уведення в життє нових родів обезпечень, приступлено до виконання тої ухвали. В тій цили спільно з всіми членами Екзекутиви або осібно на її припоручення, часть праці, яка із сути річи припала рекордовому департаментови, я старався по можности виконувати після одержаного матеріялу і інструкцій асекураційного експерта і правного дорадника при згоді і помочи всіх членів Екзекутиви стало в головній канцелярії урядуючих. З матеріялу достарченого асекураційним експертом, я зладив потрібні нові формулярі для ведення системи того нового діловодства і тимчасові інструкції до відділів з табелями вкладок і короткими поясненнями. Повні табелі всіх вкладок і вартісних зворотів будуть видані осібною книжкою пізнійше в такій формі як се мають всі асекураційні аґенти, а то для ужитку секретарів і відділових урядників. З дотеперішної праці коло нових родів обезпечень показуеся, що так як чим дальше в ліс, тим більше дерев, так чим глубше в тую нову роботу запускаемся, тим більше її поширяемо, усталюємо і добираємо, комбінуючи її з дотеперішним діловодством до якого вже приноровлені відділові діловодчики і система головної канцелярії. Для помочи в введенню в життє нових родів обезпечення і дальшому веденню так поширеного діловодства головної канцелярії, прибрано помічну силу, яка на разі ледви вистарчає.

Повний успіх тих нових родів полягати буде однак не на гол. канцелярії, але на відділових секретарях-діловодчиках. І хоч фактом є, що наша армія відділових діловодчиків перевисшає інших орґанізаційною свідомостю і завзяттєм, тай довголітною практикою, діловодство з новими родами обезпечення вимагати буде від них деяких змін тактики і більше практики тай знання. Система щорічної зміни секретарів без оправданих причин і потреби буде аж відтепер становити найтяжчу колоду в розвою і поступі орґанізації. І се власне буде одною з найважнійших завдань слідуючої конвенції до розвязання.

Новими родами обезпечення У. Н. Союз дійсно вступае на ширше поле асекураційне і так як жадна асекураційна компанія не моглаби істнувати без вправних інтеліґентних аґентів, котрі чим довше, тим ліпше для компанії працюють, так і поступ У. Н. Союза на ширшім поли асекураційнім немислимий без такихже самих відділових секретарів. Більша праця вимагає більшої надгороди, тому й поширюючи діловодство відділових секретарів, відповідно побільшаеся їх орґанізаційні нагороди.

Про самі нові роди обезпечення скажу лиш тільки, о скілько вони вже в рекордовім департаменті впорядковані: Тих нових родів є три для повнолітних, а оден для дітий, а саме: 1. — Посмертнє обезпеченнє з вкладками до 70 року життя, 2. — Посмертнє обезпеченнє з вкладками на протязі 20 літ і 3. — 20-літнє Ендавмент, себто обезпеченнє на случай смерти з правом до повної суми обезпечення побрати ще за життя але по 20 роках плачення вкладок. Новий рід діточий має 50 ц. місячну вкладку і обезпечує дійшовших до повнолітности дальше аж до смерти з вкладками тільки до 70 року життя. У всіх тих нових родах так для повнолітних як і для дітий є такі привілеї, що ґарантують вартість заплачених вкладок, бо по 3-ох або більше роках плачення вкладок в разі неможливости продовжування ті вкладки платити до означеного реченця, член має право до безплатного продовження свого обезпечення на суму відповідну заплаченим вже вкладам до смерти або до означеного часу, або має право до звороту части вложених вкладок, так що в нових родах обезпечення по 3-ох або більше роках плачення вкладок ні задля суспендації, ні задля виступлення, або інших причин, заплачені вкладки ніколи не пропадають.

Кождий новий рід обезпечення є поділений на кляси так само, як старий рід, а то після суми обезпечення і так: рід посмертного обезпечення з вкладками до 70 року життя є поділений на 6 кляс, а саме О-500, О-1000, О-1500, О-2000, О-2500, і О-3000.

Рід обезпечення з вкладками протягом 20 літ, а сумою обезпечення платною по смерти члена, має так само 6 кляс, а саме: Р-500, Р-1000, Р-1500, Р-2000, Р-2500, і Р-3000.

В роді обезпечення так званого Ендавмент, то є з виплатою повної суми до рук члена по 20 роках, або спадкоемцям в разі смерти члена, має також шість сум обезпечення, отже і шість кляс, а саме: Е-500, Е-1000, Е-1500, Е-2000, Е-2500 і Е-3000.

У всіх трох нових родах найвисша сума обезпечення є: для мущин $3000, а для женщин $1500.

Нове діточе обезпеченнє називаєся кляса 2-га.

В виду сего з введеннєм в життє нових родів обезпечення будемо мати чотири роди обезпечення для повнолітних, а два роди для дітий. Кляс обезпечення буде 25 для повнолітних, а дві кляси для дітий, — разом 27 ріжних кляс ,осібно ведених після відділів і стейтів.

Кождий член може бути тільки раз членом і тільки раз з вкладками до фонду посмертного вплачувати вкладки на так звані „Інші Фонди", себто на адміністрацію з включеннєм оплати за орган Свободу, на фонд запомоговий, з якого виплачуеся запомоги калікам і невилічимо хорим членам, фонд народний з якого уділяеся стипендій бідним студентам і на народні цили, фонд резервовий і конвенційний.

Вкладка на всі ті фонди виносить, коли плачена зістарим родом обезпечення, 57 ц. для мущини, а 27 ц. для женщини місячно.

В нових родах вкладка на фонд резервовий є врахована разом з вкладкою до фонду посмертного, для того хто платить вкладки на „Інші Фонди" разом з вкладками котрого будь нового рода обезпечення, той на ті „Інші Фонди" платить місячно тільки: мужщина 45 ц., а женщина 15 ц.

Женщини платять на „Інші Фонди" о 30 ц. менче від мущин тому, бо їм за Свободу не рахуеся з вкладками.

Тут немислимо подати всіх прав і привілеїв признаних членам, обезпеченим в нових родах, бо се виказують 568 табельок, які самі собою становлять осібну книгу, так звану „Книга вкладок і вартісних зворотів", яка саме ладиться до друку.

З усіх нових родів найважнійшим і для орґанізації сказавбим найдоцільнийшим, є новий рід діточого обезпечення. Користи, які він дає членам, котрі обезпечують в нім своїх дітий, перевисшають всякі інші роди обезпечення, а орґанізації повинни запевнити ряди будучих повнолітних членів. Член обезпечуючи дитину в тім новім роді обезпечення за 50 ц. місячної вкладки, не лише обезпечує себе на случай смерти дитини аж до висоти суми $400, залежно від того як довго дитина обезпечена і в якім віці була вписана, але понадто той член запевнює тоє обезпеченнє аж до смерти, яке вона такою малою вкладкою може його дальше оплачувати, дійшовши повнолітности аж до 70 року життя. Наколиб член вже по 3-ох роках не міг продовжувати того обезпечення дитини оплачувати, то має право до звороту части вкладок або до безплатного продовження сего обезпечення на відповідно знижену суму. В тім обезпеченню дитина, дійшовши повнолітности, або коли небудь пізнійше, сама може взяти вартість того обезпечення в готівці або продовжене безплатне на дальший ограничений час, як се виказують відповідні табелі сего рода обезпечення. Так, що сей рід обезпечення то комбінація асекурації і щадниці, в якій вкладки ніколи не пропадають і се повинно спонукати всіх наших членів до вписання своїх дітий, тим більше що такого обезпечення не дає жадна асекурація, ба і в нас леґально се не зветься асекурацією дітий, а тільки поширеннєм членських привілеїв для родичів-членів. Тому нам можна тільки дітий членів обезпечувати.

На закінченнє хочу сказати, що я старався всіма силами і знання виконувати придані мені обовязки. Праця в мому департаменті ніколи досі не була вичерпана, а з щораз новими додатками немислимо булоб вдоволяючо її виконувати, якби не щира співпраця і прихильність всего урядничого персоналу гол. канцелярії, а передовсім членів екзекутиви, тому все що я вспів як обовязок свій виконати завдячую лиш щирому співробітництву відділових урядників і товаришам в головній канцелярії, за що з сего місця чуюсь обовязаним подякувати, а членам Екзекутиви особливо за прибраннє помічної сили до головної канцелярії, яку я старався з найбільшим успіхом для добра орґанізації використати.

(Дальше буде)

СПІВАЧКА, ЩО КУПАЄТЬСЯ В МОЛОЦІ.

Ціла париська преса широко розписувалася про скандал із якоюсь кабаретовою танцюристкою. Вона щодня казала приносити собі селянинови сто літрів молока, щоби купатися в ньому. Потім назад продавала це молоко. Один париський радний запитував префекта чи все те правда. Префект обіцяв, що скаже справу розслідити. Але потім відповів, що не може присилувати когось, щоби пив молоко, яке купує собі. Дальше сказав, що розсліджено, що те молоко акторка відпродує для свиней. На це міський радний відповів, чи не будуть то „свині на двох ногах", бо є такі селяне, які міщан називають безрогами. Коли все це правда, то що на те сказати, бо-ж скільки то вбогих дітей в Парижі не мають молока, а тут щодня стільки марнується. Щоби цьому скандалови зробити якийсь кінець, бо часописи писали на цю тему величезні статті, одна консервативна ґазета писала, що все те видумка, а комуністи використали таку нісенітницю для розбурхання клясової боротьби. Взиває власти, щоби перешкодили поширюванню таких чуток для клясової боротьби.

Наші діти.

Маленька Марійка чує, що грецька богиня Паляс-Атена вискочила Зевсові з голови.

— То-то мусіла перелякатися тоді повитуха! — каже Марійка.

Самопізнання.

Маляр (перед сталюгою): До чорта, що це таке, що я тої соломи не можу так намалювати, як я її маю в голові!

ЖАРТИ.

Гість: Вейтер, принесіть мені кактейл.

Вейтер: А який?

Гість (хотів би дістати найліпшу мішанину): Такий, як ви самі пете!

Вейтер по хвилі приносить напиток, що смаком пригадує помиї.

Гість: А це що?! Таж це щось огидливе!

Вейтер: Пан казали, щоби я приніс кактейл такий, який я сам пю. То я змішав останки зі склянок і з підставок, бо я пю такий.

Богема.

— Чи застаю пана артиста дома?

Жінка маляра (при балії поглянула на прихожого й пере далі).

Гість: Даруйте, що перешкаджаю, чи пан артист дома?

Жінка: Чому так по дурному питаєте? Таж бачите, що перу його сорочку!

Знимка для мувінґ-пікчера.

Директор (до актора): Ви маєте бігти на міст, вилізти на поручя і скочити в воду.

Актор: Алеж, пане директор, я зовсім не вмію плавати!

Директор: То нігцо не шкодить, води і так не будемо фотоґрафувати.

Хиромантик (той, що ворожить із руки) до чоловіка, що прийшов до нього, щоби поворожив йому: Ви артист, музик, або щось подібного...

— По чім пізнаєте це?

Хиромантик (пускає руку, яку досі держав кріпко): По волосю!

Ґенерал хоче переконатися, чи жовнір, що стоїть на варті порохового маґазину, знає свої обовязки.

Ґенерал: Що ви зробили би, колиб я з горіючим циґаром ходив попід маґазин.

Жовнір: Я попросив би, щоби пан ґенерал відійшли, бо заборонено є курити біля маґазину пороху.

Ґенерал: А колиб я таки не відійшов.

Жовнір: Я ще раз попросив би пана ґенерала відійти.

Ґенерал: А я все ще таки не пійшов би.

Жовнір (подумав хвилинку, а потім каже непевно): Пане ґенерал, я думаю, що коли добре вихованому чоловікови сказати що двічі, то він послухає.